

شوراهای داوری (اصلاح ذات‌البین)

(انفال‌المُؤمنون أخوة فاصلحوا بین أخويکم) در تفسیر آیة شریفه اخبار و احادیث معتبره و مستقیمه بیشماری از یقینی بر بنزگوار اسلام و بیشوایان دین حنفی وارد شده که عمل واجرای آنها در حوزه‌های قضائی و بالنتیجه در نظام اجتماعی جوامع بسیار مفید و مؤثر است چون دین مقدس اسلام به‌تمام معنی دین اجتماعی است و همواره اتحاد ویگانگی انسانهارا در نظر گرفته و صلح و صفا و مودت و محبت مردم را یا هداییگر در هر زمان و در هر زمان و هر حکمی پیش‌بینی کرده است که هر دم با هداییگر متعهد و عشقی شده جوامع مسلمانان دسته‌جمعیم با معاشرت و اتحاد همیگر بسوی ترقی و تعالی محتوى و مادی قدم هؤلی بردارند این است اگر هر کدام از احکام و دستورهای اسلامی را مورد مطالعه قرار بدهیم این نکته مهم و اساسی کاملاً منظور شده است و از این‌رو بیشوایان دین مسلمانان را به اصلاح ذات‌البین و رفع اختلافات را از اقوام و طوائف بالخصوص از خانواده‌هارا جداً تحریص و ترغیب کرده و فرض ذمہ برادران دینی قرارداده می‌فرماید

(اجر المصلح بین الناس کا جر العجاهد عند الحرب) و بیشوای عظیم الشأن مکتب تشییع بازهم نقل از زبان معجزن بیان پیغمبر بنزگوار فرموده - (اصلاح ذات‌البین افضل عن عامتنا الصلوٰۃ والصیام) در تفسیر ابوالفتوح رازی آمده (بکربلا عبده‌الله گفت یاک میل بر و بپرسیدن بیمار و دومیل بر و تا صلح دهی بیان دو مسلمان

و سه میل برو بنیارت برآمدی ترا باشد و بهمین لحاظ می‌بینم که در دادگاههای فعلی در دعاوی مطروحه مدنی و خاصه کیفری همیشه بطرفین پیشنهاد صلح میگردد و آقایان قضات نیز بسا با پیگاد صلح و سازش اصرار و ابرام دارند که موضوع اختلاف با آشتی فیصله یافته و طرفین اصحاب دعوا را بعض وکیته در دل نماند و خوشبختانه در قانون شوراهای داوری همین نکته اساسی را در هر حال منظور نموده است حال که قریب پانزده ماه از بدء تأسیس شوراهای داوری تبریز گذشته یکمده مردان پاکدل وها کنها دا کمال کوش و فداکاری بر سیدگی اظهارات مردم کمرهعت بر میان بسته در عرض مدت کوتاهی صلح و سازش بین مردم فراهم شده است و سدی هشتاد از پروندها با توافق خاتمه پذیرفته و از بسیاری خانواده‌ها رفع کدورت و نفاق شده است و فعلاً مشهود عموم گردیده که این تحول بزرگ در دادگستری مملکت چه قدر در جامعه فعلی مفید و مؤثر واقع شده و مردم از آن همه تشریفات دور و دراز قانونی و تراکم امور که قهرآ موجبات اطالة عمل فراهم میشود و سالیان دراز ادامه آن اسباب ملالات و مثامت طرفین دعوی می‌گشت منفع گشته و تعین تکلیف و بالاخره صلح وصفاً وسائل رضایت مردم را فراهم کرده است چون نتیجه زحمات و عملیات شوراهای داوری فعلاً در جامعه مشهود و از مرحله حرف بمرحله عمل فرسیده دیگر لزومی بقلم و رسائی در پیرامون آن ندارد لکن در تشکیلات شوراهای مقام وحدت دارد و امید می‌رود که برای رفع آن از مقامات بالاتری بذل عنایت بشود با در نظر گرفتن گنجایش صفحات مجله وزیر کانون و کلاه بیش از این صحبت و اطالة کلام را در این باب مقتضی نمی‌دانم و توفیقات هیئت تحریر بدهرا آرزومندم .

وعن ایش خود را با چند بیت ذیل خاتمه میدهم.

باغ دنیا خرم از صلح و صفات صلح جویان را بدل نور خسداست
عشق و مهر و لطف و نیکی و وفا آدمی را جملگی رمز بقات
لندی و جنتک و ستیز و دشمنی حاصلش بیماری و رنج و فناست

(۴۶)